

Regelbunden tillsyn i Parkskolan och Smedbergsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Vansbro kommun och besökt Parkskolan och Smedbergsskolan den 2 och 3 december 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 18 juni 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen, Parkskolan och Smedbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I både Parkskolan och Smedbergsskolan intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Parkskolan och Smedbergsskolan

Parkskolan	Antal elever
Förskoleklass	21
Grundskola	88
Smedbergsskolan	Antal elever
Grundskola årskurs 4 - 6	94

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med den regelbundna tillsynen 2008.

Parkskolan och Smedbergsskolan omfattar tillsammans förskoleklass, fritidshem och grundskola årskurs 1-6 med fördelningen förskoleklass, fritidshem och årskurs 1-3 på Parkskolan och årskurs 4-6 på Smedbergsskolan.

Skolorna leds av en rektor. Skolorna har tillgång till skolsköterska, skolkurator och specialpedagog.

På Parkskolan finns årskurs 1-2 grupperade i tre åldersblandade klasser medan årskurs 3 utgör två åldershomogena klasser. På Smedbergsskolan finns tre åldershomogena klasser för årskurs 4-6.

Skolorna ligger nära varandra och upptagningsområde är centrala Vansbro och Uppsälje, Skamhed, Duvnäs och området söderut kring landsvägen med bl.a. Eldforsen, Kroktorps och Sågen.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andelen elever som enligt skolans bedömning uppnått målen i ämnesproven i Smedbergsskolan, uttryckt i procent. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.

Ämne	Smedbergsskolan			Vansbro kommun		
	År 2006	År 2007	År 2008	År 2006	År 2007	År 2008
Svenska	76	80	73	76	88	74
Matematik	61	90	83	74	90	82
Engelska	76	95	76	74	95	77

Källa: Kommunens egna uppgifter i samband med den regelbundna tillsynen 2008.

Kommentar och bedömning:

I läroplanen anges att skolan har ansvar för att eleverna inhämtar nödvändiga kunskaper i enlighet med målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Tillsynen visar dock att Parkskolan och Smedbergsskolan saknar en sammanställning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål att uppnå för elever i slutet av årskurs 5 för samtliga ämnen.

I Parkskolan och Smedbergsskolans kvalitetsredovisning för år 2007 redovisas en sammanställning av antal elever i alla årskurser som nått målen respektive inte nått målen i ämnena svenska, engelska och matematik. Sammanställningen visar att endast ett fåtal elever i årskurs 1-3 inte uppnått målen för de tre ämnena. För årskurs 4-6 redovisas en större andel elever som inte nått målen, 15 procent i ämnet svenska, 11 procent i engelska och 12 procent i matematik. Redovisningen av resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 i samma ämnen visar att resultaten är sämre än i kommunen som helhet.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom det inte finns någon sammanställning på skolnivå i samtliga ämnen, saknas underlag för en bedömning av resultaten i övriga ämnen. Skolans redovisningar signalerar också, enligt Skolinspektionen, att skolan behöver ompröva sin inställning i fråga om olika ämnens vikt i förhållande till varandra. Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen men bara tre ämnen redovisas i kvalitetsredovisningen. Enligt läroplanen har skolan ansvar för att eleverna når målen i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver följa upp elevernas kunskapsresultat i alla ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje elev vid utvecklingssamtalet. Den ska vara framåtsyftande och skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Dessa omdömen får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. I Parkskolan och i Smedbergsskolan upprättas individuella utvecklingsplaner för varje elev. De utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av är av skiftande kvalitet. Kopplingen till de nationella målen syns i olika utsträckning och förekomsten av kort- och långsiktiga mål förefaller variera beroende på lärare. Vidare framgår det inte alltid i planerna vilka insatser som ska göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap. 2 § grundskoleförordningen om en individuell utvecklingsplan ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har reviderats under hösten 2008 med anledning av ändringen. Skolinspektionen förutsätter att skolornas fortsatta arbete med individuella utvecklingsplaner sker i enlighet med förordningen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen**Bedömningspunkter****1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen (Lpo 94) framgår mål att sträva mot som anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Där framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Flera elever uppger att de tycker undervisningen är ensidig och inte ger utrymme för reflektioner över vad de lär sig. I diskussioner med lärarna framkommer också att det råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot och att dessa av vissa lärare uppfattas som individuella mål som kommer "efter" uppnåendemålen. Skolinspektionen bedömer att undervisningen i högre grad behöver utgå från läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Betydelsen av målen att sträva mot behöver tydliggöras för lärare och elever.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen (Lpo 94) ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin

6 (13)

egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har.

I intervjuer och samtal både med lärare och med elever framkommer att elevernas möjlighet till inflytande och ansvar varierar och är beroende av vilken lärare eleven har. I samtal med lärare och elever framkommer att elevernas ansvar över det egna lärandet och deras inflytande över undervisningens former och innehåll är mycket begränsat och varierar mellan olika lärare. Skolinspektionen bedömer att arbetet med att öka elevernas inflytande och ansvar behöver förbättras.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen (Lpo94, 2.2) ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Enligt den kommungemensamma kvalitetsmätningen PESOK visar resultaten inom området lärarsamverkan och samarbete att det organiserade samarbetet mellan olika lärare är svagt. Tillsynen visar skillnader mellan Parkskolan och Smedbergsskolan när det gäller samverkan. På Smedbergsskolan uppger både lärare och elever att lärarna samverkar i ganska stor utsträckning genom att till exempel "byta klass" med varandra utifrån kompetens och inriktning. Lärarna på Smedbergsskolan träffas ofta och regelbundet för gemensamma pedagogiska diskussioner kring planering och genomförande av olika arbetsområden. På Parkskolan är samverkan mindre utvecklad och varierar inom arbetslaget. Samverkan mellan de båda skolorna sker genom en gemensam konferens en gång per månad och genom ett par gemensamma projekt, ett gällande miljöarbetet och ett gällande läsning.

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan skolorna och inom särskilt Parkskolan behöver utvecklas.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I läroplanen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper) anges att läraren ska utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I samtal med både lärare och elever framkommer att undervisningen anpassas till elevernas förutsättningar, erfarenheter och tänkande i varierande grad beroende av vilken lärare eleven har. Lärarna framhåller att olika läromedel kan ge olika möjligheter att anpassa elevernas arbete. På Smedbergsskolan har man också i några ämnen valt läromedel utifrån att de har en struktur som underlättar anpassningen. Många elever framhåller dock att det är lättare att få hjälp när man behöver det än vad det är att få extra utmaningar i ämnen man där man har lätt att lära. Skolinspektionen bedömer att arbetet med att anpassa undervisningen till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande behöver förbättras.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I grundskoleförordningen (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket) uttrycks att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. På Parkskolan och Smedbergsskolan upprättas åtgärdsprogram för elever som behöver stöd. Åtgärdsprogrammen är av varierad kvalitet. De utgår inte alltid från en kartläggning av elevens behov och relaterar inte alltid till de nationella kunskapsmålen. Skolinspektionen bedömer att arbetet med åtgärdsprogrammen behöver förbättras.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Dessutom ska, enligt en egen förordning, planen följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolinspektionen har tagit del av skolornas likabehandlingsplaner. De uppfyller till flera delar kraven på en sådan plan. Planerna utgår dock inte från en specifik kartläggning av verksamheternas behov som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Skolinspektionen bedömer att Parkskolan och Smedbergsskolan behöver vidta åtgärder för att upprätta likabehandlingsplaner som fullt ut svarar mot författningarnas krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning**Bedömningspunkter****3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (13)

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I läroplanen (Lpo 94, 1, Den enskilda skolans utveckling) anges att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. Skolorna redovisar en sammanställning av kunskapsresultat i svenska, matematik och engelska. Vidare genomförs en självvärdering av skolornas pedagogiska och sociala klimat. Under några dagar i början och slutet av läsåret utvärderas sammanställningarna och nya mål sätts upp i den lokala arbetsplanen. Någon sammanställning av kunskapsresultaten i alla ämnen och utvärdering av dessa görs inte. Därmed saknar skolorna grund för en utvärdering av undervisningsmetodernas ändamålsenlighet. Skolinspektionen bedömer att skolornas kvalitetsarbete behöver utvecklas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad målfyllelse. En uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska också redovisas i kvalitetsredovisningen. I kvalitetsredovisningen för Parkskolan och Smedbergsskolan redovisas kunskapsresultaten i svenska, matematik och engelska för årskurs 1-6. Vidare redovisas en analys av resultaten och konkreta utvecklingsmål för respektive Parkskolan och Smedbergsskolan. Kvalitetsredovisningen saknar dock redogörelse för kunskapsresultat i förhållande till de nationella kunskapsmålen i andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Vidare saknas en utvärdering och revidering av verksamheternas likabehandlingsplaner.

Skolinspektionen bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller förordningens krav vilket behöver åtgärdas.

2009-03-18 Stockholm

Per Eng

Sigbritt Gålnander